

FORMASYON EĞİTİMİ ALAN BİREYLERİN ALÇAKGÖNÜLLÜLÜK DÜZEYLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

Ünal TÜRKÇAPAR¹

Tamer KARADEMİR¹

ÖZET

Bu araştırmanın amacı, formasyon eğitimi alan bireylerin farklı değişkenlere göre alçak gönüllülük düzeylerini araştırmaktır. Araştırmada, betimsel nitelikli tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2014-2015 öğretim yılında Adana ilinde Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde formasyon eğitimi alan 150 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmanın verileri araştırmacı tarafından hazırlanan "Kişisel Bilgiler Formu" ve katılımcıların alçak gönüllülük düzeyini ölçmek amacıyla Elliott (2010) tarafından geliştirilen ve geçerlik ve güvenilirlik çalışması Akın ve ark. (2012) tarafından yapılan Alçak gönüllülük Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar, katılımcıların alçak gönüllülük düzeylerinin cinsiyet açısından kadınlar, bölüm değişkeni açısından ise rekreasyon mezunları lehine istatistiksel olarak farklılaştığını ortaya koymaktadır. Yaş ve gelir düzeyi değişkeni açısından ise anlamlı bir farklılaşma gözlenmemiştir. Diğer yandan aile tutum değişkenine göre kendinden vazgeçme alt boyutunda ve toplam alçak gönüllülük boyutunda gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılık "kendinden vazgeçme" alt boyutunda ilgisiz ve koruyucu aile tutumu ile demokratik tutum arasında (demokratik aile tutumu lehine), toplam alçak gönüllülük boyutunda ise "demokratik aile tutumu" ile "ilgisiz" ve "otoriter" aile tutumu arasında (yine demokratik aile tutumu lehine) ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Alçak gönüllülük, eğitim, öğretmenlik

ANALYZING HUMILITY LEVELS OF INDIVIDUALS TAKING PEDAGOGICAL FORMATION TRAINING IN TERMS OF SOME VARIABLES

ABSTRACT

The purpose of this study is to analyze humility levels of individuals taking pedagogical formation training in terms of some variables. The quantitative survey method was used in this study. Study group in this research consists of 150 individuals taking pedagogical formation training at Adana Çukurova University Faculty of Education during the 2014-2015 academic year. The data was collected by using "Personal Information Form", developed by the researcher and to determine the humility levels of individuals, the "Humility Scale", which was developed by Elliott (2010), and adapted into Turkish by Akın, Gediksiz and Akın (2012), was used [7;11]. To analyze the data obtained from this study, various inferential analyses tests such as T test, ANOVA, LSD and Scheffe tests were used ($p < 0.05$). In the light of the data obtained, it was observed that in terms of the gender variable there was a statistically significant difference in the students' levels of humility in favor of females, in terms of the age variable there was no significant difference in the students' levels of humility, in terms of the department variable there was a significant difference in the students' levels of humility in favor of students graduated from the department of recreation, in terms of the socio-economic level variable there was no significant difference in the students' levels of humility, in terms of the parental attitude variable there was a significant difference in the students' levels of humility in favor of students graduated from the department of recreation, and it was also determined that other sub dimensions did not make a meaningful difference.

Keywords: Education, humility, teaching

¹ Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ,
Yazışmadan sorumlu yazar, E-posta: : turkcaparunal@hotmail.com

GİRİŞ

Alçak gönüllülük, kişinin özelliklerini doğru değerlendirmeyi, sınırlarını bilme, yeteneğini ve kendini düşünmemeyi gerektirmesi olarak tanımlanmaktadır [1]. Alçak gönüllülük, benliği doğru görmek için savunma ihtiyacı duymayan bir istekliliği ve güçlü/zayıf yönleri içermektedir [2,3]. Çünkü alçak gönüllülük hem güçlü yönleri hem de sınırlılıkları dâhil edip benliği doğru bir şekilde görmek için savunmacı olmayan bir isteklilik gerektirir [4,5]. Alçak gönüllülük, benliği (kimlik, güçlü yönler, sınırlar) anlama isteğini yansıtan istenir düzeydeki kişisel bir özelliktir ve benliğin diğerleriyle olan ilişkilerindeki perspektifle bağlantılıdır (yani kişinin evrenin merkezi olmadığına dair perspektif) [6]. Alçak gönüllülük hem doğru bir kendini beğenme hem de 'diğer insanların saygı gösterilmesi gereken pozitif bir değeri olduğu' inancını gerektirir. Yani alçak gönüllülük, benlik hakkında olumsuz düşünmek değildir; benlik ve kişisel ihtiyaçlar hakkında daha az düşündürmektedir [7]. Benliği doğru görmek için savunma ihtiyacı duymayan bir istekliliği ve güçlü/zayıf yönleri içermektedir [2,3]. Çünkü alçak gönüllülük hem güçlü yönleri hem de sınırlılıkları dâhil edip benliği doğru bir şekilde görmek için savunmacı olmayan bir isteklilik gerektirir [4,5]. Sandage ve ark. (2001) benlik ve diğerlerine doğru gerçekçi bir yönelim için ego-alçak gönüllülük (ego-humility) terimini kullanmaktadır [8]; bu yönelim de kişinin kendi güçlü yönlerini kabul edip, sınırlılıklarıyla yüzleşme isteğini içermektedir [3].

Alçak gönüllü bireyler, bu yüzden hem kendi sınırlarını hem de kapasitelerini gerçekçi bir şekilde anlamak amacıyla diğerlerinin fikirlerini ve görüşlerini gayretli bir şekilde arayıp tamamen hesaba katacaklardır [6]. Çünkü alçak gönüllülük, kişinin olduğu ve olmadığı her şeyin farkında olmasıdır ve Comte-Sponville' ye göre, eğer insanlar, alçak gönüllülük erdemini gerçekleştirmek isterse, gerçeği kendilerinden daha çok sevmeliler; çünkü bütün bilgiler, egoya (benliğe) birer yararlıdır [9]. Böylece, hem güçlü hem de zayıf yönlerine yönelik bir farkındalık oluşturma eğilimiyle, alçak gönüllü insanlar, kendilerini ne olmadık şekilde büyükmeci (kibirli) ne de aşırı tevazu içinde görürler; bunun yerine kim olduklarına ve kapasitelerinin ne olduğuna yönelik gerçekçi bir görüşe sahiptirler [6].

Alçak gönüllülüğe dair yapılan yaygın tanım [1], alçak gönüllülüğü çoğunlukla küçük düşme, düşük öz-saygı ve kendini alçaltma ile ilişkilendirmektedir. Bu olumsuz çağrışıma karşılık yapılan diğer çalışmalar incelendiğinde alçak gönüllülüğün olumlu bir yön olduğu ve faydalarının olduğu da görülmektedir. Bu açıdan bakıldığında alçak gönüllülük küstah, ben-merkezci ya da kıskanç olmaktan daha çok tevazu sahibi olmayı, saygılı ve açık fikirli olmayı, bir erdem ya da karakter gücünü, kendi başarı ve yeteneklerini değerlendirmede ölçülü olmayı, benliği anlama isteğini, Bu çalışmanın amacı beden eğitimi ve spor yüksek okulunda öğrenim gören ve formasyon eğitimi alan bireylerin farklı değişkenlere göre alçak gönüllülük düzeylerinin nasıl şekillendiğini belirlemektir.

MATERYAL VE METOT

Araştırma Deseni

Bu araştırma, betimsel nitelikli tarama modelinde yürütülmüştür. Bilindiği gibi betimsel araştırmalar, ilgilenilen durumu tanımlamayı amaçlamaktadır. Tarama modelleri ise var olan durumu, var olduğu biçimde ve nesnel bir yaklaşım ile ortaya koyma üzerine temellenmektedir [10]. Bu çalışmada da, beden eğitimi ve spor yüksek okulunda öğrenim gören ve formasyon eğitimi alan bireylerin farklı değişkenlere göre alçak gönüllülük düzeyleri betimlenmeye çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışmanın evrenini 2014-2015 eğitim öğretim yılında Adana ilinde Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi bünyesinde pedagojik formasyon eğitimi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırma evrenindeki tüm öğrenci sayısının çok fazla olmaması nedeni ve hata payını minimize etmek amacıyla, araştırmaya katılmaya gönüllü olması durumunda evrenin tamamı üzerinde çalışılarak tam sayım yoluna gidilmiştir. Dolayısı ile çalışmanın örneklem büyüklüğü antrenörlük, yöneticilik ve rekreasyon bölümlerinden mezun olmuş 76 erkek ve 74 kadından oluşan toplam 150 katılımcı olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan formasyon öğrencilerinin demografik özelliklerini belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen “Kişisel Bilgiler Formu” kullanılmıştır. Bu form; cinsiyet, yaş, mezun olduğunuz bölüm, ailenizin gelir düzeyi ve ailenizin size karşı tutumları sorularından oluşmaktadır.

Bireylerin alçak gönüllülük düzeyini ölçmek amacıyla Elliott (2010) tarafından geliştirilen ve geçerlik ve güvenilirlik çalışması Akın, Gediksiz ve Akın (2012) tarafından yapılan Alçak gönüllülük Ölçeği kullanılmıştır [7,11].

Alçak gönüllülük Ölçeği “açıklık (3), kendinden vazgeçme (3), alçak gönüllülükle kendini değerlendirme (4), diğerlerine odaklanma (3)” olmak üzere toplamda 13 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek “1 hiç katılmıyorum”, “2 katılmıyorum”, “3 kararsızım”, “4 katılıyorum” ve “5 tamamen katılıyorum” şeklinde 5’li likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Her bir maddenin puanları 1 ile 5 arasında değişmektedir. 1., 2., 3., 4., 5., 6. maddeler puanlanırken ters kodlanmaktadır. Maddelerin alt ölçeklere göre dağılımı; Açıklık = 1, 2, 3, Kendinden vazgeçme= 4, 5, 6 Alçak gönüllülükle kendini değerlendirme= 7, 8, 9, 10 Diğerlerine odaklanma = 11, 12, 13 şeklindedir. Ölçekten alınabilecek en düşük puan 13, en yüksek puan ise 60’tır. Bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayalı olan Alçak gönüllülük Ölçeği’nde alt boyutlardan alınan puanlar yükseldikçe bireyin ilgili boyutlara ait özelliklere yüksek düzeyde sahip olduğu söylenebilir. Yükselen puanlar yüksek düzeyde alçak gönüllülüğü göstermektedir.

Verilerin Analizi

Çalışmaya katılan bireyler hakkında tanımlayıcı bilgiler sağlamak amacıyla çalışmada kullanılan testlere ilişkin tablolarda farklı demografik özelliklere göre değişip değişmediğini anlamak amacı ile t-testi, ANOVA, LSD ve Scheffe gibi çıkarımsal analizlere yer verilmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Alçak gönüllülük puanlarının cinsiyet değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	SS	t	p
Açıklık	Erkek	76	8,76	2,36	-0,331	0,741
	Kadın	74	8,89	2,39		
Kendinden vazgeçme	Erkek	76	10,44	2,66	-0,986	0,326
	Kadın	74	10,87	2,69		
Alçak gönüllülükle kendini değerlendirme	Erkek	76	10,32	2,76	-0,688	0,492
	Kadın	74	10,66	3,15		
Diğerlerine odaklanma	Erkek	76	10,90	2,43	-1,760	0,080
	Kadın	74	11,60	2,43		
Alçak gönüllülük toplam	Erkek	76	40,44	4,01	-2,111	0,036
	Kadın	74	42,04	5,17		

Tablo 1'e göre araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre alçak gönüllülük toplam puan ortalamalarının kadınlar lehine farklı olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Diğer alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Tablo 2. Alçak gönüllülük puanlarının yaş değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Yaş	n	$\bar{X}$	SS	F	p
Açıklık	20-24	66	8,39	2,33	2,004	0,139
	25-29	54	9,20	2,26		
	30 ve üzeri	30	9,10	2,55		
Kendinden vazgeçme	20-24	66	10,92	2,40	1,843	0,162
	25-29	54	10,79	2,70		
	30 ve üzeri	30	9,83	3,08		
Alçak gönüllülükle kendini değerlendirme	20-24	66	10,66	2,75	0,215	0,807
	25-29	54	10,31	2,88		
	30 ve üzeri	30	10,43	3,54		
Diğerlerine odaklanma	20-24	66	11,66	2,17	1,755	0,176
	25-29	54	11,00	2,56		
	30 ve üzeri	30	10,80	2,74		
Alçak gönüllülük Toplam	20-24	66	41,65	4,43	1,054	0,351
	25-29	54	41,31	4,98		
	30 ve üzeri	30	40,16	4,60		

Tablo 2' ye göre araştırma grubunun yaş değişkenine bağlı olarak toplam alçak gönüllülük puan ortalamaları ve alt boyutlarında yaşa bağlı olarak oluşan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p < 0,05$).

Tablo 3. Alçak gönüllülük puanlarının bölüm değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Bölüm	n	$\bar{X}$	SS	F	p	Fark
Açıklık	1. Antrenörlük	58	9,08	2,13	3,872	0,023	3<1,2
	2. Yöneticilik	54	9,18	2,41			
	3. Rekreasyon	38	7,92	2,48			
Kendinden vazgeçme	1. Antrenörlük	58	10,12	2,60	2,152	0,120	
	2. Yöneticilik	54	10,85	2,67			
	3. Rekreasyon	38	11,21	2,70			
Alçak gönüllülük kendini değerlendirme	1. Antrenörlük	58	10,62	2,80	0,852	0,429	
	2. Yöneticilik	54	10,09	3,07			
	3. Rekreasyon	38	10,86	3,03			
Diğerlerine odaklanma	1. Antrenörlük	58	11,29	2,23	0,775	0,463	
	2. Yöneticilik	54	10,96	2,60			
	3. Rekreasyon	38	11,60	2,56			
Alçak gönüllülük Toplam	1. Antrenörlük	58	41,12	3,81	0,160	0,852	
	2. Yöneticilik	54	41,09	4,81			
	3. Rekreasyon	38	41,60	5,67			

Araştırma grubunun bölüm değişkenine göre karşılaştırmasında ‐açıklık‐ alt boyutunda antrenörlük ve yöneticilik bölümlerinde okuyan öğrencilerin puan ortalamalarının rekreasyon bölüm öğrencilerinden anlamlı olarak yüksek olduğu ($p=0,023$) tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 4. Alçak gönüllülük puanlarının aile gelir seviyesi değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Aile gelir	n	$\bar{X}$	SS	F	p
Açıklık	Yetersiz	19	8,78	1,87	1,168	0,314
	Orta	79	9,08	2,26		
	İyi	52	8,44	2,66		
Kendinden vazgeçme	Yetersiz	19	9,52	3,09	2,584	0,079
	Orta	79	10,62	2,47		
	İyi	52	11,13	2,73		
Alçak gönüllülükle kendini değerlendirme	Yetersiz	19	11,15	3,32	1,964	0,144
	Orta	79	10,74	2,66		
	İyi	52	9,86	3,18		
Diğerlerine odaklanma	Yetersiz	19	11,00	2,74	0,178	0,837
	Orta	79	11,22	2,35		
	İyi	52	11,38	2,52		
Alçak gönüllülük Toplam	Yetersiz	19	40,47	4,65	0,812	0,446
	Orta	79	41,68	3,74		
	İyi	52	40,82	5,83		

Tablo 4' e göre araştırma grubunun aile gelir seviyesi değişkenine bağlı olarak toplam alçak gönüllülük puan ortalamaları ve alt boyutlarında aile gelir seviyesine göre fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

Tablo 5. Alçak gönüllülük puanlarının aile tutum değişkenine göre karşılaştırılması

Alt Boyutlar	Aile Tutum	n	$\bar{X}$	SD	F	p	Fark
Açıklık	1.İlgisiz	14	7,78	1,67	1,083	0,358	
	2.Demokratik	37	8,97	2,48			
	3.Otoriter	33	9,09	2,52			
	4.Koruyucu	66	8,83	2,34			
Kendinden vazgeçme	1.İlgisiz	14	8,92	3,66	2,710	0,049	2>1,4
	2.Demokratik	37	11,21	2,69			
	3.Otoriter	33	10,81	2,28			
	4.Koruyucu	66	10,63	2,50			
Kendini değerlendirme	1.İlgisiz	14	10,78	3,14	0,455	0,714	
	2.Demokratik	37	10,56	3,03			
	3.Otoriter	33	9,96	2,90			
	4.Koruyucu	66	10,65	2,94			
Diğerlerine odaklanma	1.İlgisiz	14	11,00	2,35	0,593	0,620	
	2.Demokratik	37	11,67	2,50			
	3.Otoriter	33	10,93	2,82			
	4.Koruyucu	66	11,22	2,25			
Alçak gönüllülük Toplam	1.İlgisiz	14	38,50	3,34	2,825	0,037	2>1,3
	2.Demokratik	37	42,43	4,74			
	3.Otoriter	33	40,81	5,51			
	4.Koruyucu	66	41,34	4,22			

Tablo 5' e göre örneklem grubunun aile tutum değişkenine bağlı olarak kendinden vazgeçme alt boyutunda ($p=0,049$) ve toplam alçak gönüllülük boyutunda ($p=0,037$) gruplar arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu farklılık "kendinden vazgeçme" alt boyutunda ilgisiz ve koruyucu aile tutumu ile demokratik tutum arasında (demokratik aile tutumu lehine), toplam alçak gönüllülük boyutunda ise "demokratik aile tutumu" ile "ilgisiz" ve "otoriter" aile tutumu arasında (yine demokratik aile tutumu lehine) ortaya çıkmıştır. Diğer alt boyutlarda gruplar arasında fark yoktur ($p>0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırma grubunun cinsiyet değişkenine göre alçak gönüllülük puan ortalamalarının kadınlar lehine farklı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 1). Alçak gönüllülüğün cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını gösteren çalışmalar mevcuttur. Ancak bu çalışmaların sonuçları tutarsızlık göstermektedir. Exline ve Geyer (2004) yaptıkları çalışmada cinsiyetin, alçak gönüllülükle uygun, tutarlı çağrışımlar göstermediğini saptarken [3], Rowatt ve ark. (2006), yaptıkları çalışmada alçak gönüllülük puanlarını hem erkekler için hem de kadınlar için benzer bulmuştur [12]. Ayrıca cinsiyet değişkenini ele alan araştırmalara bakıldığında kadınlar, erkeklere göre daha gösterişsiz davranmaktadır [13,14].

Araştırma grubunun yaş değişkenine bağlı olarak alçak gönüllülük toplam puan ortalamaları ve alt boyutlarında yaşa bağlı olarak oluşan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı saptanmıştır (Tablo 2). Alanyazın incelendiğinde gelir düzeyi ile alçak gönüllülük düzeyleri arasındaki ilişkiyi

inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu araştırmanın bulgularına göre gelir düzeyleri ile alçak gönüllülük arasında ilişki bulunmamasının nedeni alçak gönüllülüğün kişiiliğinin altı boyutundan biri olarak ele alınması ve alçak gönüllülüğün içsel bir boyut olmasıyla izah edilebileceğii gibi maddi zenginlikler yerine ilim zenginliğine verilen değerin zamanla artıyor olmasıyla da açıklanabilir [15].

Araştırma grubunun bölüm değişkenine bağlı olarak ‘‘açıklık’’ alt boyutunda rekreasyon bölüm öğrencileri aleyhine anlamlı fark olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 3). Konuyla ilgili alanyazın incelendiğinde bölüm değişkeni ile alçak gönüllülük düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Açıklık boyutu, kişinin yeniliklere açık olması, gcl bir hayal gücüne sahip bulunması, yeni görüşleri kabul etmesi ve çok yönlü düşünebilmesi gibi özelliklerle zdeşleştirilirse, ortaya çıkan sonucun hayli dikkat çekici olduğu söylenebilir. Esasen rekreasyon eğitimi alan öğrencilerin daha sosyal ve kişiiler arası ilişkilerde daha uyumlu olması beklenir. Ancak bu çalışmanın sonuçları rekreasyon eğitimi almış öğrencilerin sahip oldukları eğitimle uyumlu olmadığını göstermektedir. Diğer yandan rekreasyon bölümü ğrencilerinin diğer bölümlerden mezun olmuş öğrencilere nazaran daha az spor geçmişine sahip olmaları da bu sonucun sebepleri arasında gösterilebilir.

Araştırma grubunun aile gelir seviyesi değişkenine bağlı olarak toplam alçak gönüllülük puan ortalamaları ve alt boyutlarında aile gelir seviyesine bağlı olarak oluşan farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir (Tablo 4). Gediksiz (2013), gelir düzeyleri farklı olan öğrencilerin alçak gönüllülük puanlarını araştırmış, gruplar arasında fark tespit edememiştir [16]. Bu alışma sonuçları literatür çalışması sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Araştırma grubunun aile tutum değişkenine bağlı olarak kendinden vazgeçme alt boyutunda ve alçak gönüllülük toplam boyutunda gruplar arasında fark olduğu, diğer alt boyutlarda farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (Tablo 5). Yapılan mevcut çalışmanın sonuçlarından farklı olarak Gediksiz (2013), alçak gönüllülük ile psikolojik iyi olma arasındaki ilişkiyi çeşitli değişkenler açısından incelemiş, öğrencilerin alçak gönüllülük puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı sonucuna ulaşmıştır. Bu sonucun ortaya çıkmasında çalışma gruplarının kişiisel özelliklerinin farklı olmasının etkisi olmuş olabilir [16].

Alçak gönüllülükle ilgili literatürdeki çalışmalar son zamanlarda artmakla birlikte, alçak gönüllülük kavramını açıklayabilmek için bu çalışmaların yeterli olmadığı görülmektedir. Olduğ zengin ve çok yönlü bir yapıya sahip olan alçak gönüllülüğü daha net anlayabilmek, kavramın bilinmeyen yönlerini aydınlatmak, özellikle de psikolojik bir yapı olarak ele almak bu karmaşık yapının zmlenebilmesi için gereklidir.

Elde edilen sonuçlar çalışmaya katılan formasyon grubu ğrencilerinin alçak gönüllülük düzeylerinin ortalamanın üzerinde olduğunu göstermekle birlikte, gelir düzeyi ve yaş değişkenlerine göre herhangi bir farklılığın olmadığını fakat kadın puanlarının erkelere göre anlamlı olarak yüksek olduğunu ortaya koymaktadır ($p < 0,036$). Diğer yandan, bölüm değişkenine göre alçak gönüllülük ‘‘açıklık’’ alt boyutunda rekreasyon bölümü mezunları istatistiksel yönden anlamlı bir şekilde daha düşük puana sahiptirler. Aynı şekilde aile tutum değişkenine göre ‘‘kendinden vazgeçme’’ alt boyutunda da ‘‘demokratik tutum puanları ‘‘ilgisiz’’ ve ‘‘koruyucu’’ aile tutumlarından anlamlı olarak yüksek bulunmuştur.

KAYNAKLAR

1. Tangney JP. Humility: Theoretical perspectives, empirical findings and directions for future research. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 2000; 19, 70–82.
2. Exline JJ, Campbell WK, Baumeister RF, Joiner T, Krueger J. (Humility and Modesty. In C. Peterson ve M. Seligman (Eds.), *The Values In Action (VIA) classification of strength*.(p. Cincinnati, OH: Values in Action Institute, 2004; 461-476.
3. Exline JJ, Geyer AL. Perceptions of humility: A preliminary study. *Self and Identity*, 2004; 3, 95-114.
4. Peterson, C. ve Seligman, Martin EP. *Character strengths and virtues: A handbook and classification*. Washington, DC: American Psychological Association; New York: Oxford University Press. 2004.
5. Krause N. Religious Involvement, Humility, and Self-Rated Health. *Social Indicators Research*, 2010; 98, 23–39.
6. Nielsen RM, Slay JA, Holy SS. A new look at humility: Exploring the humility concept and its role in socialized charismatic leadership. *Journal of Leadership ve Organizational Studies*, 2010; 17(1) 33–43.
7. Elliott JC. Humility: Development and analysis of a scale. Unpublished doctoral dissertation. University of Tennessee, 2010.
8. Sandage S, Wiess T. Contextualizing models of humility and forgiveness: A reply to gassin. *Journal of Psychology and Theology*, 2001; 29(3), 201–11.
9. Morris JA, Brotheridge CM, Urbanski JC. Bringing humility to leadership: Antecedents and consequences of leader humility. *Human Relations*, 2005; 58(10), 1323–1350.
10. Karasar N. *Bilimsel araştırma yöntemi: Kavramlar, ilkeler, teknikler*. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., 1994.
11. Akın A, Gediksiz E, Akın U. The validity and reliability of the Turkish version of the humility scale. Paper presented at the International Counseling and Education Conference İstanbul, Turkey. May, 3-5, 2012 (ICEC 2012).
12. Rowatt WC, Powers C, Targhetta V, Comer J, Kennedy S, Labouf J. Development and initial validation of an implicit measure of humility relative to arrogance. *Journal of Positive Psychology*, 2006; 1, 198-211.
13. Heatherington L, Burns AB, Gustafson TB. When Another Stumbles: Gender and Self-Presentation to Vulnerable Others. *Sex Roles*, 1998; 38, 889 – 913.
14. Heatherington L, Daubman KA, Bates C, Ahn A, Brown H, Preston C. Two investigations of “female modesty” in achievement situations. *Sex Roles*, 1993; 29, 739 –754.
15. Lee K, Ashton MC. Psychometric properties of the HEXACO personality inventory. *Multivariate Behavioral Research*, 2004; 39, 329-358.
16. Gediksiz E. Alçak gönüllülük ile psikolojik iyi olma arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya, 2013.